

राहुल गांधी आणि उद्धव ठाकरे महाकुंभाला गेले नाहीत, हिंदू मतदारांनी त्यांच्यावर बहिष्कार टाकावा - रामदास आठवले

केंद्रीय मंत्री रामदास आठवले यांनी बुधवारी शिवसेना (यूबीटी) प्रमुख उद्धव ठाकरे आणि काँग्रेस नेते राहुल गांधी यांच्यावर जोरदार टीका केली. महाकुंभाला उपस्थित न राहून त्यांनी हिंदू समाजाचा 'अपमान' केल्याचा आरोप आठवलेंनी केला तसेच हिंदू मतदारांनी त्यांच्यावर बहिष्कार टाकण्याचे आवाहन केले. आठवले म्हणाले, ठाकरे हिंदूत्वाविषयी बोलतात पण प्रयागराजमध्ये सुरू असलेल्या कुंभमेळ्यात ते सहभागी झाले

नाहीत. ठाकरे आणि गांधी परिवाराने महाकुंभात सहभागी न होऊन हिंदूत्वाचा अपमान केला आहे. हिंदू असणे आणि महाकुंभात न येणे हा हिंदूंचा अपमान असून हिंदूंनी त्यांच्यावर बहिष्कार टाकला पाहिजे. लोकांच्या भावना लक्षात घेऊन त्यांनी महाकुंभात सहभागी व्हायला हवे होते. त्यांना नेहमीच हिंदू मते हवी असतात, तरीही त्यांनी महाकुंभाला हजेरी लावली नाही. माझ्या मते हिंदू मतदारांनी त्यांच्यावर बहिष्कार टाकावा. नोव्हेंबर

२०२४ च्या महाराष्ट्र विधानसभा निवडणुकीचा संदर्भ देत ते पुढे म्हणाले, नुकत्याच झालेल्या निवडणुकीत हिंदू मतदारांनी या नेत्यांना धडा शिकवला.दरम्यान, ४५ दिवसांच्या महाकुंभाची सांगता महाशिवरात्रीला प्रयागराज येथील त्रिवेणी संगम येथे होत आहे.

महाकुंभ, १२ वर्षातून एकदा आयोजित होणारा मोठा धार्मिक कार्यक्रम, १३ जानेवारी (पौष पौर्णिमा) रोजी सुरू

झाला आणि त्यात नागा साधूंच्या भव्य मिरवणुका आणि तीन अमृतस्नान झाले. अधिकृत आकडेवारीनुसार, यावर्षी प्रयागराज कुंभमध्ये आतापर्यंत ६५ कोटींहून अधिक भाविक आले आहेत. पृथ्वीवरील जगातील सर्वात मोठा अध्यात्मिक मेळावा म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या, मोठ्या धार्मिक उत्सवाने शेवटच्या दिवशी देशाच्या चारही कोपऱ्यातून यात्रेकरुंना आकर्षित केले.

उन्हाळ्याच्या उन्हात जंगल असो की ग्रामीण रस्ते गुलाबी फुलांनी बहरले

किनवट: शेख शौकत :-किनवट तालुक्यात गुलाबी फुले उमलली तसे गुलाबी थंडी ओसरून सर्वत्र उन्हाळा जाणवायला सुरुवात झाली आहे, वातावरणात सतत बदल होत आहे, कधी ढगाळ वातावरण तर कधी थंडी अशा निसर्गाच्या खेळातून आता किनवट तालुक्यातीलग्रामीणभागातरस्ते असोकिका जंगलव्याप भागात ठिकठिकाणी पळसाची फुले आपल्या नैसर्गिक सौंदर्याने रंग उधळताना दिसत आहेत, पळस म्हणजे फलाश वृक्ष इंग्रजीत त्याला फ्लेम ऑफ फॉरेस्ट असे म्हटले जाते सर्वत्र फुललेल्या पावसाची झाडे सर्वांचे लक्ष वेधून घेत आहे, किनवट तालुक्यातील ग्रामीण भागातील रोडसह जंगलातील काही भागातून होणारी वृक्षतोड ही पळसाच्या झाडाला सुद्धा हानिकारक ठरत असल्यामुळे जनतेमध्ये नाराजगी दिसत आहे, त्यामुळे इतर वृक्षाबरोबरच पळसाचे स द्वा तोड झाल्याने मूवीसॉरखी मोठी झाडे दिसून येत नसली तरी शेत, धुरे

माळरान याचबरोबर रस्त्याच्या कडेला छोटी छोटी झाडे सध्या लाली लाल रंगाने भरलेली आहेत, वसंत ऋतुच्या आगमनाची चाहूल लागताच उन्हाळा सुरू होत असतो, याच वेळी झाडाची पानगळ होऊ लागते आणि निष्पण पानाची पडझड जंगलात सर्वत्र पाहायला मिळते, अशा वेळी मात्र काही झाडे बहरत असतात, यातील बहरणारे एक झाड म्हणजे पिवळा,लाल भडक पळस हा वृक्ष वर्षभर हिरवागार असतो, पण वसंत ऋतू आला की याची पानगळ होऊन एकही पान झाडाच्या फांदीवर शिल्लक राहत नाही, परंतु फुलांचे गुच्छ लाल भडक रंगाने फुललेले सर्वत्र जाणवते, जणू काही येण्या रंगपंचमीच्या रंगाची पिचकारी घेऊन हा निसर्ग आला की काय ! असे वाटू लागते, संपूर्ण झाड वनव्यासारखे पेटल्यासारखे दिसते, त्यामुळे माहूर तालुक्यातील ग्रामीण भागातील परिसराचे सौंदर्य फुलत आहेत, पळस हा औषधी गुणधर्म युक्त असल्याने प्राचीन काळापासून शास्त्रामध्ये पळसाचा आयुर्वेदिक औषधी उपयोग होतो.

पानगळ होऊन एकही पान झाडाच्या फांदीवर शिल्लक राहत नाही, परंतु फुलांचे गुच्छ लाल भडक रंगाने फुललेले सर्वत्र जाणवते, जणू काही येण्या रंगपंचमीच्या रंगाची पिचकारी घेऊन हा निसर्ग आला की काय ! असे वाटू लागते, संपूर्ण झाड वनव्यासारखे पेटल्यासारखे दिसते, त्यामुळे माहूर तालुक्यातील ग्रामीण भागातील परिसराचे सौंदर्य फुलत आहेत, पळस हा औषधी गुणधर्म युक्त असल्याने प्राचीन काळापासून शास्त्रामध्ये पळसाचा आयुर्वेदिक औषधी उपयोग होतो.

पालकमंत्री शिवेंद्रसिंहराजे भोसले दोन दिवसांच्या लातूर जिल्हा दौऱ्यावर

लातूर :- राज्याचे सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री तथा लातूर जिल्ह्याचे पालकमंत्री शिवेंद्रसिंहराजे भोसले हे २७ व २८ फेब्रुवारी २०२५ रोजी लातूर जिल्हा दौऱ्यावर येत आहेत. त्यांचा दौरा कार्यक्रम पुढीलप्रमाणे आहे. पालकमंत्री ना. भोसले यांचे सातारा येथून २७ फेब्रुवारी रोजी दुपारी ४.३० वाजता निलंगा येथे आगमन होईल. याठिकाणी ते आमदार संभाजी पाटील निलगेकर यांची सांत्वनपर भेट घेतील. सायंकाळी ५.१५ वाजता टेंभूर्णी माळेगाव जंक्शन, अहमदपूर वळण रस्ता रा.म.क्र. ३६१ येथे हसर्णी टेंभूर्णी, हसर्णी सावरागाव थोट, शेलदरा केकत सिंदगी ते जिल्हा सरحد रस्त्याच्या भूमिपूजन कार्यक्रमास ते उपस्थित राहतील. सायंकाळी ५.४५ वाजता अहमदपूर येथील महात्मा गांधी महाविद्यालय मैदान येथे सहकार मंत्री बाबासाहेब पाटील यांचा भव्य नागरी सत्कार समारंभ व दूरदृश्य प्रणालीद्वारे विविध विकास कामांच्या उद्घाटन कार्यक्रमास उपस्थित राहतील. त्यानंतर सोयीनुसार लातूर शासकीय विश्रामगृह येथे आगमन होईल व मुक्काम. पालकमंत्री ना. भोसले यांच्या उपस्थितीत २८ फेब्रुवारी रोजी सकाळी

१० वाजता लातूर शासकीय विश्रामगृह येथे लातूर सार्वजनिक बांधकाम विभागाची आढावा बैठक होईल. सकाळी १०.४५ वाजता लातूर शहरातील बार्शी रोडवरील सारथी इमारतीच्या कामाची पाहणी करतील. सकाळी ११.२० वाजता जिल्हाधिकारी कार्यालय येथे विविध शासकीय बैठकांना उपस्थित राहतील. दुपारी १२.१० वाजता लातूर शासकीय विश्रामगृह येथे आगमन होईल व राखीव. दुपारी १ वाजता लातूर येथून साताराकडे प्रयाण करतील.

दैनिक समर्थ गांवकरी राज्यस्तरीय पुरस्कार वितरण सोहळा व वार्ताहर मेळावा २०२५ उत्साहात संपन्न

शिर्डी, प्रतिनिधी :- पत्रकारितेच्या क्षेत्रातील उल्लेखनीय योगदानासाठी आणि समाजप्रबोधन करणाऱ्या पत्रकारांचा सन्मान करण्याच्या उद्देशाने दैनिक समर्थ गांवकरी तर्फे राज्यस्तरीय वार्ताहर मेळावा व पुरस्कार सोहळा - २०२५ भव्य स्वरूपात संपन्न झाला. हा सोहळा २४ फेब्रुवारी २०२५ रोजी हॉटेल साई संगम, शिर्डी येथे पार पडला. या कार्यक्रमात राज्यभरातील नामांकित पत्रकारांनी उपस्थिती लावली. समाजसेवक नानजीभाई ठक्कर यांना जीवन

गौरव सन्मान २०२५ सन्मानित करण्यात आले त्यावेळी संपादक डॉ. विश्वासराव आरोटे, तसेच मुंबई विभाग संपादक : दशरथ चव्हाण यांच्या वतीने समाजसेवेसाठी उल्लेखनीय कार्य करणाऱ्या नानजीभाई ठक्कर यांना जीवन गौरव सन्मान २०२५ प्रदान करण्यात आला. त्यांच्या समाजहितासाठी दिलेल्या योगदानाची दखल घेत त्यांना हा सन्मान देण्यात आला. कार्यक्रमाची वैशिष्ट्ये: पत्रकारांना गौरव चिन्ह आणि प्रमाणपत्र देऊन सन्मानित करण्यात आले.

पत्रकारांसाठी विशेष सत्र आयोजित करण्यात आले. पत्रकारितेतील नव्या ट्रेन्ड्स आणि आव्हाने यावर चर्चा करण्यात आली. स्नेहमेळावा आणि संवाद सत्राचे आयोजन, ज्यामुळे पत्रकार बांधवांना एकमेकांशी संवाद साधण्याची संधी मिळाली. उपस्थित वार्ताहरांना ओळखपत्र, डायरी, दिनदर्शिका आणि आवश्यक साहित्याचे वाटप करण्यात आले.

मुंबई : प्रतिनिधी माजी नगरसेवक आणि मराठा विद्या प्रसारक समाज संस्थेचे माजी संचालक नाना महाले यांनी उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांच्यासोबत जाण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्यामुळे शहरात राष्ट्रवादी काँग्रेस शरद पवार पक्षाला धक्का बसला आहे. आपल्या विविध समर्थकांसह महाले यांनी मंगळवारी पुन्हा एकदा हातात घड्याळ बांधले.

महाले यांच्या प्रवेशानंतर त्यांच्या समर्थकांनी 'घड्याळ तेच वेळ नवी' असे सांगत त्यांच्या प्रवेशाचे स्वागत केले आहे. महाले महापालिकेचे माजी नगरसेवक आहेत. त्यांचे बंधू देखील तीन वेळा नगरसेवक होते. त्यामुळे राष्ट्रवादी अजित पवार पक्षाला शहरात अधिक बळ मिळण्याची शक्यता आहे. आगामी महापालिका निवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर हा प्रवेश झाला आहे. मात्र महाले यांनी उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांच्या नेतृत्वावर विश्वास व्यक्त करण्यासाठी आपण हा प्रवेश केला आहे. पक्षाच्या कामकाजात सहभागी होणार आहोत. पक्ष देईल ती जबाबदारी पार पाडणार असून आपण पक्षाकडे कोणतीही मागणी केलेली

नाही, असे सांगितले. प्रदेशाध्यक्ष सुनील तटकरे, अन्न व औषध प्रशासन मंत्री नरहरी झिरवाळ, माजी खासदार समीर भुजबळ, आमदार हिरामण खोसकर आदी नेत्यांच्या उपस्थितीत मुंबई कार्यालयात त्यांनी प्रवेश केला. यावेळी शहराध्यक्ष रंजन ठाकरे उपस्थित होते. माजी नगरसेवक महाले यांच्यासमवेत मकरंद सोमवंशी, दादा कापडणीस, अक्षय परदेशी, राहुल कमानकर, ज्ञानेश्वर महाजन, सुनील घुगे, सुनील अहिरे, राजेंद्र पवार, अरुण निकम यांचे विविध पदाधिकारी आणि नेत्यांचीही यावेळी प्रवेश झाला.

हर हर महादेव च्या गजरात सिद्धेश्वर यात्रेस प्रारंभ

लातूर/ प्रतिनिधी: लातूरचे ग्रामदैवत श्री सिद्धेश्वर व रत्नेश्वर देवस्थानच्या महाशिवरात्री यात्रेस अभुतपूर्व उत्साहात प्रारंभ झाला. मध्यरात्री गवळी समाजाचा दुधाभिषेक झाल्यानंतर हजारांच्या संख्येने रांगा लावलेल्या भक्तांनी हर हर महादेव चा गजर करत श्री सिद्धेश्वरांचे दर्शन घेतले. सकाळी जिल्हाधिकारी वर्षा ठाकूर- घुगे यांच्या हस्ते ध्वजारोहण करण्यात आले. ग्रामदैवत श्री सिद्धेश्वरांची यात्रा संपूर्ण मराठवाड्यासह सीमावर्ती भागात प्रसिद्ध आहे. २१ दिवस चालणाऱ्या या महोत्सवास मंगळवार व बुधवारच्या मध्यरात्री गवळी समाजाच्या दुर्गाभिषेकाने प्रारंभ झाला.परंपरेप्रमाणे गवळी समाजाने वाजत -गाजत मिरवणुकीने येत श्री सिद्धेश्वरांना दुधाचा अभिषेक केला. यावेळी माजी महापौर विक्रांत गोजमगुंडे यांची प्रमुख उपस्थिती होती.

सकाळी १० वाजता जिल्हाधिकारी वर्षा ठाकूर घुगे यांच्या हस्ते श्री सिद्धेश्वरांची महापूजा आणि आरती करण्यात आली. यावेळी देवस्थानच्या वतीने जिल्हाधिकारी वर्षा ठाकूर घुगे यांच्यासह मान्यवरांचा सत्कार करण्यात आला. त्यानंतर देवस्थानच्या समोरील भागात ध्वजारोहण करण्यात आले.यावेळी देवस्थानचे प्रशासक सचिन जांबुतकर, उपविभागीय अधिकारी

रोहिणी नन्हे -विरोळे, तहसीलदार सौदागर तांदळे,ज्येष्ठ विश्वस्त विक्रमतात्या गोजमगुंडे,अशोक भोसले, श्रीनिवास लाहोटी, नरेश पंड्या, बाबासाहेब कोरे,व्यंकटेश हालिंगे, विशाल झांबरे यांच्यासह विश्वस्तांची मोठ्या संख्येने उपस्थिती होती. मध्यरात्रीपासूनच शहरासह ग्रामीण भागातून आलेल्या हजारा

भाविकांनी देवस्थान परिसरात दर्शनासाठी गर्दी केली होती. हर हर महादेवचा जयघोष करत भक्त रांगेत थांबले होते. गवळी समाजाच्या दुधाभिषेकानंतर दर्शनास सुरुवात झाली. महिला व पुरुषांसाठी स्वतंत्र रांगांची व्यवस्था देवस्थानच्या वतीने करण्यात आली आहे.भक्तांना दर्शन सुलभ व्हावे याकरिता

प्रशासक व विश्वस्त मंडळाने आवश्यक त्या उपाययोजना केल्या आहेत रक्तदान शिबिरास प्रतिसाद... यात्रा महोत्सवाच्या निमित्ताने श्री सिद्धेश्वर देवस्थान आणि भालचंद्र रक्तपेढीच्या संयुक्त विद्यमाने रक्तदान शिबिराचे आयोजन करण्यात आले होते.विशेष म्हणजे रक्तदात्याला श्री सिद्धेश्वरांचे थेट दर्शन देण्याची घोषणा देवस्थानच्या वतीने करण्यात आली होती.या शिबिरास उत्स्फूर्त प्रतिसाद मिळाला. चोख बंदोबस्त..

महाशिवरात्री यात्रेनिमित्त दर्शनासाठी व यात्रेचा आनंद घेण्यासाठी होणारी गर्दी लक्षात घेता पोलीस प्रशासनाच्या वतीने देवास्थान परिसरात चोख बंदोबस्त ठेवण्यात आला आहे.खबरदारीच्या उपाययोजना प्रशासनाकडून राबवल्या जात आहेत. पोलीस प्रशासनाला देवस्थानच्या स्वयंसेवकांचेही सहकार्य लाभत असल्यामुळे दिवसभर हजारा भाविकांना सुलभपणे दर्शन घेता आले.

संपादकीय....

कर्नाटकात नेतृत्व बदलाचे वारे!

मोठ्या बहुमताने सत्तेवर आलेल्या कर्नाटकातील काँग्रेसच्या सरकारला दोन वर्षे पूर्ण होत असताना पक्षांतर्गत मतभेदांमुळे नेतृत्व बदलाचे वारे वाहू लागले आहे. अडीच वर्षांची मुदत संपत आलेले सिद्धरामय्या मुख्यमंत्री पदावर राहणार की जाणार, हे जिल्हा पंचायतीच्या निवडणुकीनंतर ठरेल. भारतीय जनता पक्षाकडे मात्र पुढील निवडणुकीपर्यंत विरोधी भूमिकेत राहण्याशिवाय पर्याय नाही.

कर्नाटकात २०२३ च्या विधानसभा निवडणुकीत १३६ जागा जिंकत वाजत–गाजत सत्तेवर आलेल्या काँग्रेसच्या सरकारला फुटीचे ग्रहण लागते की काय, अशी स्थिती दोनच वर्षांत निर्माण झाली आहे. काँग्रेस असो की भारतीय जनता पक्ष, पक्षांतर्गत गटबाजी आणि संघर्षाचे धडे या पक्षांना बसले. बंडखोरी, बंडाळी राज्याला तशी नवी नसली, तरी बंडखोरांना तसा वाव नाही. मतदारांनीच फोडाफोडीच्या राजकारणाला चाप लावल्याने किमान दोन वर्षे तरी सरकारला गाडा एकमार्गी हाकता आला. पक्षांना मिळालेल्या जागांमधील अंतरच अधिक असल्याने पाच –पंधरा आमदारांच्या बळावर फूट पाडता येत नाही किंवा नवे सरकार बनवाता येत नाही. त्याचमुळे काँग्रेसचे सरकार फुटीपासून बचावले आहे; मात्र आता मुख्यमंत्री आणि प्रदेशाध्यक्ष यांच्या दोन गटांमध्ये सुरू असलेला संघर्ष चव्हाट्यावर आला असून त्यातून मार्ग काढण्याशिवाय काँग्रेससमोर पर्याय नसल्याची स्थिती आहे.

राज्यातील काँग्रेसच्या राजकारणाचे चेहरा ठरलेले ज्येष्ठ नेते सिद्धरामय्या यांना मुख्यमंत्रिपदाची सूत्रे हाती घेऊन लवकरच दोन वर्षे पूर्ण होत आहेत. विधानसभा निवडणुकीतील यशानंतर त्यांना मुख्यमंत्रिपदाची संधी दिली गेली. तेव्हापासूनच मुख्यमंत्रिपदाचे दुसरे दावेदार, उपमुख्यमंत्री आणि प्रदेशाध्यक्ष डी. शिवकुमार यांच्या गटाची नाराजी होती. अखेरच्या क्षणी संधी हुकल्याने राजकीय तडजोडीसाठी एक पाऊल मागे घेतलेले शिवकुमार किमान उरलेली अडीच–तीन वर्षे मुख्यमंत्री पदासाठी तयारीला लागलेले दिसतात. विधानसभा निवडणुकीत त्यांच्याकडेच पक्षाची धुरा होती आणि भारतीय जनता पक्षाला बाजूला करून हुकमी बलाबल मिळवण्यात त्यांना निर्विवाद वाटा होता. सिद्धरामय्या–शिवकुमार जोडीने मोठ्या हिमतीने ही लढाई जिंकली. एकीकडे बलाढ्य भारतीय जनता पक्ष, त्याकडून फोडाफोडीच्या राजकारणाचा धोका लक्षात घेऊन अनुभवी सिद्धरामय्या यांना पुन्हा संधी दिली गेली, तर शिवकुमार यांच्याकडे पक्ष संघटनेची जबाबदारी. शिवकुमार यांची मुख्यमंत्रिपदाची महत्त्वाकांक्षा लपून राहिलेली नाही. सिद्धरामय्यांचा कार्यकाळ दोन वर्षे पूर्ण होत आल्याने प्रत्येकी अडीच वर्षे मुख्यमंत्रिपदाचा फॉर्म्युला लागू करण्याची मागणी शिवकुमार यांच्या गटाकडून सुरू आहे; मात्र त्या दिशेने पक्षाकडून कोणतेच सकारात्मक पाऊल पडायला तयार नसल्याने त्यांचा गट अस्वस्थ आहे. स्वच्छ कारभार आणि पारदर्शी प्रशासनाचे आश्वासन देऊन सत्तेवर आलेल्या सिद्धरामय्यांवर भ्रष्टाचाराचे आरोप झाले. मुख्यमंत्र्यांच्या पत्नीच्या नावे ऱ्हासूनगर विकास प्राधिकरणाचे १४ भूखंड दिल्याचा मुद्दा गाजला. भूखंड देण्यासाठी सिद्धरामय्यांनी दबाव आणून पदाचा गैरवापर केल्याचे आरोप त्यांच्यावर होते. भारतीय जनता पक्षाने हा मुद्दा लावून धरत आरोपांची धार तीव्र केली होती. या प्रकरणात झालेल्या लोकायुक्त चौकशीनंतर त्यांना क्लीन चिट दिली गेली. मुख्यमंत्र्यांचा या प्रकरणातील थेट सहभाग स्पष्ट होत नसल्याने आणि या प्रकरणाने राज्याच्या तिजोरीला कोणतीही हानी पोहोचली नसल्याचे मत न्यायालयाने नोंदवले; मात्र सिद्धरामय्यांच्या स्वच्छ प्रतिमेला या प्रकरणाने मोठा धक्का बसला. त्यांना घेरण्याचे प्रयत्न भारतीय जनता पक्षाने केले. राजीनाम्याची मागणी केली. लोकायुक्ताकडून क्लीन चिट मिळाल्याने हा मुद्दा थोडासा बाजूला पडला असला, तरी सरकारबद्दल नाराजीचे वातावरण तयार करण्यात भाजपाला काहीसे यश मिळाले. याच पाक्षभूमीवर राज्यात शिवकुमार यांच्याकडे सूत्रे सोपवली जाण्याच्या हालचाली होत्या. त्यांच्या गटाने त्यासाठी केंद्रीय नेतृत्वाकडे केलेले प्रयत्न लपून राहिलेले नाहीत. प्रदेश काँग्रेसचे कार्याध्यक्ष आणि विद्यमान मंत्री लतीफ जारकिहोळी, गृहमंत्री परमेश्वर हे नेते केंद्रस्थानी असल्याने शिवकुमार यांचे सत्तेचे घोडे रोखले गेले. खुद्द मुख्यमंत्री सिद्धरामय्या यांच्या आशीर्वादानेच हे अंतर्गत राजकारण सुरू आहे. दोन सत्ताधारी गटांतील राजकारण इतके टोकाला गेले आहे की, आता प्रदेशाध्यक्ष बदलाचीच मागणी एका गटाकडून होत आहे. दबाव तंत्राचा वापर करत शिवकुमार यांना कोणत्याही स्थितीत रोखण्याचे जोरदार प्रयत्न सुरू आहेत. खुर्ची सोडायची आपली तयारी आहे; मात्र त्या ठिकाणी शिवकुमार नकोत, तर या पदावर राज्याला दलित चेहरा द्या, असा डाव सिद्धरामय्या यांनी टाकला आहे. शिवकुमार यांनी मुख्यमंत्र्यांच्या खुर्चीला हात घातला आहे, तर सिद्धरामय्यांनी थेट प्रदेशाध्यक्षपदाला!

मुख्यमंत्र्यांचे शिक्षासू आणि त्यांचे राजकीय सल्लागार बी. आर. पाटील यांच्या राजीनाम्यामुळे या कुरखुरींनी तोंड वर काढल्याचे स्पष्ट होते. पाटील यांनी आपल्या सरकारच्याच विरोधात बंगळुरूच्या विधानसभा परिसरात धरणे आंदोलन केले आणि पदाचा राजीनामाही दिला. सरकारी चुकीची धोरणे आणि स्थानिक मतदारांसोबते भुद्दे त्यांनी समोर आणले. या ठिणगीचा भडका होण्याची तूर्त शक्यता नसली, तरी पक्ष नाराज नेत्यांना सत्तेत स्थान कसे देणार, हे पाहावे लागेल. पक्षासमोर खरे आव्हान आहे, ते राज्यातील जिल्हा पंचायत आणि तालुका पंचायत निवडणुकांचे. पक्षांतर्गत वादळ शमविण्यासाठी कर्नाटकच्या राजकारणात माहीर असलेले काँग्रेसचे अध्यक्ष मल्लिकार्जुन खर्गे यांनी राज्यातील असंतुष्ट नेत्यांना दिल्लीत पाचारण करून चर्चेतून मागे काढण्याचा प्रयत्न चालवला आहे. मुख्यमंत्री बदलण्याची माग, हे सांगायला ते तयार नाहीत. त्यावर त्यांनी सोयीस्कर मौन बाळगले आहे; मात्र प्रदेशाध्यक्षपदी पुढील विधानसभा निवडणुकांपर्यंत शिवकुमार हेच कायम राहतील, असे सांगत त्यावर पडदा टाकण्याचा प्रयत्न केला आहे. तूर्त हा विषय शांत झाल्याचे वाटत असले, तरी तो कधी उसळी घेईल, हे सांगता यायचे नाही. सिद्धरामय्यांचा अडीच वर्षांचा पदाचा कालखंड उत्तराश्रित असताना त्यांच्यावर नेतृत्व बदलाचे गंडांतर येऊ शकते, असाच या घडामोडींचा अर्थ. या संभाव्य बदलाची तयारी पक्षीय पातळीवर सुरू आहे. आता प्रश्न आहे तो, ते होणार कधी हाच! सिद्धरामय्या खुर्ची वाचवण्यासाठी आणखी कोणते डावपेच टाकतात, याकडे राज्याचे आणि विशेषतः भारतीय जनता पक्षाचे लक्ष लागले आहे.

मुस्लिमांसाठी सरसकट आरक्षण नको; मग काय हवे?

मुस्लिमांसाठी आरक्षण ही कल्पना वाईट आहे. मुस्लिमांसाठी सामाजिक न्यायाच्या धोरणाची आवश्यकता आहे. माझ्याप्रमाणेच या दोन्ही विधानांशी तुम्ही सहमत असाल तर तुमचं म्हणणं विसंगत आहे, असं वाटू शकतं. त्यात तुमचा दोष नाही. ही अडचण सामाजिक न्यायाच्या भारतातल्या सध्याच्या राजकारणामुळे निर्माण झालेली आहे. या सगळ्या राजकारणामुळे सार्वजनिक शिक्षणात आणि शासकीय नोकऱ्यांमध्ये आरक्षण आणि सामाजिक न्याय हे जणू समानार्थी शब्द झाले आहेत. त्यामुळे सामाजिक न्यायाच्या सर्व संघर्षांची परिणती कोट्याच्या राजकारणात किंवा कोट्याच्या अंतर्गत कोटा यामध्ये होत रहाते. कोणत्याही समूहावर अन्याय झाला की ते आरक्षणाची मागणी करू लागतात मग तो माजी शासकीय अधिकाऱ्यांचा समूह असो किंवा लैंगिकदृष्ट्या अल्पसंख्य समूह असो किंवा स्थलांतरित समूह असोत. जणू भारतीय राज्यसंस्था एखाद्या सर्जनसारखी आहे. कोणताही पेशंट असो– या सर्जनच्या हातात चाकू हे एकच शस्त्र आहे !

त्यामुळे संपूर्ण मुस्लिम समुदायासाठी आरक्षण असले पाहिजे, अशी मागणी होते आहे, यात काहीही आश्चर्य नाही. सच्चर समितीने मुस्लिम समुदायाची ‘सामाजिक धार्मिक समूह’ म्हणून नोंद केल्यापासून या मागणीचा जोर वाढला. स्वातंत्र्योत्तर काळात मुस्लिमांच्या भौषण शैक्षणिक आणि आर्थिक परिस्थितीचा सर्वसमावेशक आढावा घेणारा हा पहिला अधिकृत अहवाल होता. या अहवालाने मुस्लिमांची विदारक परिस्थिती मांडली; पण त्यांना आरक्षण द्यावे, अशी शिफारस केली नाही. भाषिक आणि धार्मिक अल्पसंख्यांकांसाठीच्या राष्ट्रीय आयोगाने अल्पसंख्याकांना शासकीय नोकऱ्या आणि शिक्षणामध्ये १५ टक्के (मुस्लिमांना १० टक्के) आरक्षण देण्यात यावे, अशी शिफारस केली. या शिफारसीला मुस्लिम नेत्यांनी पाठिंबा दिला. गेल्या काही वर्षांतील मुस्लिमांची परिस्थिती लक्षात घेऊन अनेक बुद्धिवंतांनीही या मागणीला समर्थन दिले. या राजवटीमध्ये हे आरक्षण दिले जाईल, असे कुणालाही वाटत नाही ; पण मुस्लिमांना सामाजिक न्याय देण्यासाठी आरक्षणाची ही चौकट त्यांच्या पुढ्यात ठेवण्यात आलेली आहे.

अलीकडेच ‘रिथिंकिंग फर्में टिव्हू ऍक्शन फॉर मुस्लिम्स इन कन्टेम्पररी इंडिया’ या शीर्षकाचा अहवाल प्रसिद्ध झाला. हिलाल अहमद, मोहम्मद सजीर आलम आणि नसीरा परवीन यांनी यूएसइंडिया पॉलिसी इन्स्टिट्यूट आणि सेंटर फॉर पॉलिसी रीसर्च या दोन संस्थांच्या वतीने केलेल्या संशोधनाच्या आधारे अहवालाचे लेखन केले आहे. हा अहवाल मुस्लिमांसाठीच्या सामाजिक न्यायाची चर्चा तीन टप्प्यांमध्ये पुढे नेतो.

मुस्लिमांना सामाजिक न्यायाची आवश्यकता का आहे, हा या अहवालातला पहिला मुद्दा आहे. ते या अहवालाने पटवून दिले आहे. या सामाजिक न्यायासाठी संपूर्ण मुस्लिम समुदायाला आरक्षण देणे हा काही चांगला उपाय असू शकत नाही, हा दुसरा मुद्दा या अहवालात आहे. सगळ्यात महत्त्वाचा आहे तिसरा मुद्दा. सध्या वेगवेगळ्या मुस्लिम समुदायांवर होत असलेल्या अन्यायाला तोंड देण्यासाठी विविध धोरणात्मक उपाय या अहवालाने सुचवले आहेत. या अत्यंत वादग्रस्त आणि संवेदनशील प्रश्नाबाबत सार्वजनिक धोरण काय असावे, यासाठीची नेमकी चौकट या अहवालाने उपलब्ध करून दिली आहे. या संशोधन अहवालाचा पाठपुरावा करत मुस्लिमांसाठीच्या सामाजिक न्यायाची अधिक गंभीर चर्चा होण्याची आवश्यकता आहे.

पहिला मुद्दा अगदी प्राथमिक स्वरूपाचा आहे. मुस्लिम हा सध्याच्या राजवटीत दहशतीखाली वावरणारा धार्मिक अल्पसंख्य समूह आहेच. त्याशिवाय शैक्षणिक आणि आर्थिक बाबतीत वंचित

असलेला हा समूह आहे. या अहवालाने सच्चर समितीमध्ये वर्णन केलेल्या मुस्लिमांच्या अवस्थेची कहाणी ताज्या आकडेवारीसह मांडली आहे. अलीकडच्या अधिकृत माहितीच्या आधारे, या अहवालात म्हटले आहे की, शैक्षणिक बाबतीत मुस्लिमांची अनुसूचित जाती (एससी) आणि अनुसूचित जमाती (एसटी) या समूहांशी तुलना होऊ शकते तर उत्पन्न आणि संपत्तीच्या बाबतीत त्यांची तुलना इतर मागास वर्गीयांसोबत (ओबीसी) होऊ शकते. आर्थिक स्थितीमुळे किंवा पालकांच्या शैक्षणिक स्तरामुळे तरुण मुस्लिमांच्या शिक्षणाची दुर्दशा झालेली नाही. समान आर्थिक अवस्था असलेल्या उच्चजातीय हिंदू आणि मुस्लिमांची तुलना केली तर, उच्च शिक्षण संस्थांमध्ये जाणाऱ्या, खासगी विद्यापीठांमध्ये प्रवेश घेणाऱ्या, इंजिनीअरिंग आणि व्यावसायिक शिक्षण घेणाऱ्या उच्चजातीय हिंदूंचे प्रमाण मुस्लिमांच्या प्रमाणाच्या दुपटीहून अधिक आहे. ही धक्कादायक अवस्था आहे. ही संधीची विषमता आहे! दक्षिण भारतात आणि पश्चिम भारतातली अवस्था याहून बरीच बरी आहे. गेल्या काही वर्षांत सुधारणा होत असल्याची लक्षणे आहेत; मात्र एकूणात प्रचंड दरी लक्षात घेता मुस्लिमांच्या सामाजिक न्यायासाठी तातडीने उपाययोजना करण्याची आवश्यकता आहे.

या सामाजिक न्यायासाठी आरक्षण हा योग्य उपाय नाही, याला तीन कारणे आहेत. पहिला मुद्दा हा कायदेशीर आणि सांविधानिक स्वरूपाचा आहे. भारताचे संविधान एखाद्या धार्मिक समूहाला ‘शैक्षणिक आणि आर्थिक दृष्ट्या मागास समूह’ अशी मान्यता देत नाही. न्यायव्यवस्थेने ती शक्यता नाकारलेली आहे. दुसरा

मुद्दा समाजशास्त्रीय स्वरूपाचा आहे. मुस्लिम समूह एकसंध स्वरूपाचा नाही. हिंदूंमधील अनेक जातींध्ये जशी सामाजिक, आर्थिक, शैक्षणिक भिन्नता आहे तशीच मुस्लिम समुदायातील बिरादरींमध्येही आहे. तिसरा मुद्दा राजकीय स्वरूपाचा आहे. सध्या किंवा नजीकच्या भविष्यात मुस्लिमांना आरक्षण दिल्याने देशभर त्याविरोधी असंतोष निर्माण केला जाईल. त्या विरोधात संघटनात्मक पातळीवर प्रयत्न केले जातील. ही बाब मुस्लिमांसाठी अजिबातच हितावह असणार नाही.

असे असले तर मुस्लिमांवर होत असलेल्या सामाजिक आर्थिक भेदभावावर, अन्यायावर उत्तर काय आहे ? अस्मिता आणि सुरक्षा यांहून हा मुद्दा वेगळा आहे. धार्मिक पातळीवर ख्रिश्चनही अस्मिता आणि सुरक्षेच्या मुद्द्यावर होरपळून निघाले आहेत; पण ते शैक्षणिक, आर्थिकदृष्ट्या मागास किंवा वंचित नाहीत. त्यामुळेच या अहवालाने विविध धोरणात्मक उपाय सुचवले आहेत. ते फक्त मुस्लिमांसाठीच आहेत, असं नव्हे; पण एकूणात मुस्लिमांच्या शैक्षणिक आणि आर्थिक अवस्थेमध्ये प्रगती होण्यासाठी ही धोरणे महत्त्वाची आहेत.

या अहवालाने धार्मिक आधारावर ‘कोटाकेंद्री’ आरक्षणाला पर्याय

सुचवले आहेत. पहिला पर्याय आहे तो मुस्लिम समुदायातील सर्व मागास जातींचा ओबीसी प्रवर्गात समावेश करून घेणे. सर्व मुस्लिम समुदायाला आरक्षण देणे किंवा संपूर्ण मुस्लिम समुदायाला ओबीसी प्रवर्गात सामाविष्ट करण्याऐवजी हा पर्याय या अहवालात मांडला आहे. सध्या एकूण मुस्लिम समुदायाच्या साधारण निम्म्या लोकसंख्येचा समावेश ओबीसी प्रवर्गात होतो. वेगवेगळ्या अहवालांनुसार, ७५ टक्के मुस्लिम समुदाय ओबीसी प्रवर्गास मिळत असलेले लाभ घेण्यास पात्र आहे. आंध्र प्रदेश, तेलंगण आणि पश्चिम बंगाल यांसारख्या राज्यांनी मुस्लिमांमधील अधिकाधिक जातींचा ओबीसी प्रवर्गात समावेश केला आहे. आता उत्तर भारतातही हाच मार्ग अवलंबण्याची आवश्यकता आहे.

सर्धोपेटपणे सर्व मुस्लिमांना ओबीसी प्रवर्गात सामाविष्ट करून घेण्याऐवजी ‘आत्यंतिक मागास’ आणि ‘मागास जाती’ अशा दोन संवर्गात या जातींचा समावेश असावा, अशी सूचना या अहवालात मांडलेली आहे. केरळ आणि कर्नाटकमध्ये मुस्लिम ओबीसी असा उपवर्ग केला आहे त्याप्रमाणे स्वतंत्र उपवर्ग करू नये, असेही या अहवालाने सुचवले आहे. मुस्लिम जातींच्या वंचिततेच्या स्तरानुसार त्यांचा ओबीसीमधील वेगवेगळ्या याद्यांमध्ये समावेश व्हावा. सध्या ‘अस्पृश्य’ मुस्लिम जातींना ‘अनुसूचित जाती’ (एससी) समूहांचे लाभ दिले जात नाहीत. त्यामुळे ‘दलित मुस्लिम’ना आरक्षणाचे लाभ मिळायला हवेत. धार्मिक आधारावर संस्थात्मक भेदभाव लक्षात घेता त्याविरोधात कायदा व्हावा. त्याची अंमलबजावणी होण्यासाठी समान संधी आयोग नेमण्यात यावा, असे या अहवालाने सुचवले आहे.

या अहवालाच्या शिफारसी केवळ सार्वजनिक क्षेत्रापुरत्या आणि फक्त आरक्षणापुरत्या मर्यादित नाहीत. पहिला महत्त्वाचा मुद्दा म्हणजे या अहवालाने वेगवेगळ्या भागातील परिस्थितीचा विचार करून उपाययोजना सुचवलेल्या आहेत. मुस्लिमबहुल भागात सार्वजनिक पायाभूत सुविधांवर लक्ष केंद्रित करण्याची आवश्यकता या अहवालाने प्रतिपादित केलेली आहे. सच्चर समितीनंतर हा असा पहिलाच प्रयत्न आहे. अल्पसंख्याकांची लोकसंख्या अधिक असलेले प्रभाग (वॉर्ड), गाव, तालुके आणि जिल्हे ठरवून त्यानुसार त्यांना मदत करता येऊ शकते. हे करताना या सुविधा बिगर मुस्लिमांनीच बळकावता कामा नयेत, याची खबरदारी घेतली पाहिजे. दुसरा महत्त्वाचा मुद्दा म्हणजे या अहवालाने राज्यसंस्थेने विविध उद्योगक्षेत्रांनुसार प्राधान्यक्रम ठरवला पाहिजे, असेही म्हटले आहे. उदाहरणार्थ, मुस्लिम समुदायाचा मोठा सहभाग असलेले उद्योग – विणकाम, ब्रास उत्पादन, कार्पेट उद्योग, अत्तर उद्योग आणि मांस उद्योग यांसारख्या उद्योगांना राज्यसंस्थेकडून पाठबळ देण्यात याो. तसेच याच दृष्टिकोनाचा अवलंब करून जिथे मुस्लिम विद्यार्थी अधिक आहेत, अशा शैक्षणिक संस्थांमध्येही त्यांच्या प्रगतीसाठी विशेष प्रयत्न केले

पाहिजेत. या अहवालातील शिफारसी अगदीच प्राथमिक अवस्थेत असल्या तरीही त्यांनी खासगी क्षेत्राशी सहकार्याकडेही निर्देश केला आहे. खासगी क्षेत्रात ‘कोटा पद्धत’ राबवल्यास त्याचा उलटाच परिणाम होईल ; पण शासनाचे अनुदान आणि कंत्राटे मिळवताना विविधता असण्याबाबत शासनाने खाजगी क्षेत्राला निर्देश द्यायला हवेत आणि सर्वात शेवटचा मुद्दा म्हणजे बिगर शासकीय संस्था, स्वयंसहाय्य तत्त्वावर चालणाऱ्या संघटना आणि समाजसेवी संस्था या सर्वांना सर्जनशील पद्धतीने सहभागी करून घेऊन स्थानिक मुस्लिम समुदायाला मदत होईल, यासाठीचे प्रयत्न करायला हवेत.

हे सारे महत्त्वाचे असले तरी यातले काहीच आता होणार नाही कारण हे सरकारच मुळात मुस्लिम विरोधाच्या अधिष्ठानावर उभे आहे. भविष्यात जेव्हा केव्हा वेळ येईल तेव्हा मुस्लिमांच्या सामाजिक न्यायासाठी एक संकल्पचित्र रेखाटण्याची आवश्यकता आहे. या अहवालात अनेक संकल्पचित्र रेखाटून, मुस्लिमांच्या सामाजिक न्यायासाठीचे व्यवहार्य मार्ग सुचवले आहेत. त्याचा उपयोग नजीकच्या भविष्यात होईल.

धर्ममार्तंडांनो ! अरे, आता तरी विज्ञानवादी बना !

महाकुंभ मेळा २०२५ हा १३ जानेवारी ते २६ फेब्रुवारी २०२५ या कालावधीत उत्तर प्रदेशातील प्रयागराज येथे होत आहे. प्रयागराज हे धार्मिक आणि ऐतिहासिक महत्त्व असलेले महत्त्वाचे शहर आहे. ते पूर्वी प्रयाग ‘यज्ञस्थळ’ म्हणून ओळखले जात असे. हा मेळा त्रिवेणी संगम येथे भरला, जो जगातील सर्वात मोठा सार्वजनिक मेळावा आहे. हा मेळावा गंगा, यमुना आणि सरस्वती नद्यांचा संगम असलेल्या त्रिवेणी संगम येथे दर १२ वर्षांनी भरतो, जो आध्यात्मिक नूतनीकरण आणि मुक्तीची संधी देते. या मध्ये हिंदू पौराणिक कथामध्ये लंगर घातलेला आहे. ज्या मेळ्यात सहभागी पवित्र नदीत स्नान करतात किंवा डुबकी मारतात. गंगेत स्नान केल्याने जन्म–मृत्यूच्या फेऱ्यातून मुक्ता होऊन पापांपासून मुक्ती मिळते, अशी भाविकांची श्रद्धा आहे. ती धादांत फसवी आहे, खोटी आहे. पाप आणि पुण्यांचा हिशेब इथेच द्यावा लागतो, इतरत्र जाण्याची गरज नाही. मग हे मेळावे, कुंभ मेळे, यज्ञ हे कशासाठी ? कुंभमेळा हा केवळ जगातील सर्वात मोठा आध्यात्मिक मेळावा नाही. तो श्रध्दा, भक्ती आणि दैवी संबंधाच्या शोधाचा एक असाधारण संगम आहे. दर १२ वर्षांनी सर्व स्तरातील लाखो यात्रेकरू प्रयागराजला जातात. जिथे गंगा, यमुना आणि गुढ सरस्वती नदया पवित्र त्रिवेणी संगमावर एकत्र येतात. येथे ज्योतिष शास्त्रीयदृष्ट्या महत्त्वपूर्ण काळात ते पवित्र स्नानात स्वतः ला विसर्जित करतात. ज्यावर त्यांचा विश्वास आहे की, पापे शुद्ध करण्याची, आत्म्याचे नूतनीकरण करण्याची आणि दैवाशी घनिष्ठ संबंध निर्माण करण्याची शक्ती आहे, असं असलं तरी कुंभमेळ्यात स्नान केल्यानंतर मानवाच्या प्रवृत्तीत खरच बदल घडतो का ? त्याच्या वागण्या बोलण्यात, आचरणात काहीतरी फरक पडतो का ? हा चिंतनाचा विषय आहे. एकंदरीत त्याच्यात काहीच फरक न पडल्याचे दिसून येते, म्हणजे जैसै तिच परिस्थिती..? ३३ कोटी देवी–देवता मोक्षदाते म्हणून गाजले आहेत, परंतु एका मार्गदात्याचा मार्ग अडवू शकले नाहीत जो आज जागतिक स्तरावर पाय रोवून तटस्थ उभा आहे, ही भारताची शोकांतिका आहे. ज्यामुळे वैदिक धर्म अडचणीत आला आहे, म्हणून कुंभमेळ्याचा उपदव्याप आयोजित केला आहे. या दरम्यान एक अनुचित प्रकार घडला. नवी दिल्ली रेल्वे स्थानकाच्या प्लॅटफॉर्म क्रमांक १ आणि १४ वर प्रयागराजला जाणाऱ्या दोन गाड्या रद्द झाल्याची अफवा प्रवाशांमध्ये पसरल्याने चेंगराचेंगरी झाली. एलएनजीपी रुग्णालयाने १८ जणांच्या मृत्यूची पुष्टी केली आणि अनेक जण जखमी असल्याचे सांगितले ज्यांच्यावर उपचार सुरू आहेत. अपघातानंतर रेल्वेने प्लॅटफॉर्मवरील गर्दीचा ताण कमी करण्यासाठी ४ विशेष गाड्यांची

व्यवस्था केली. तसेच या घटनेची उच्चस्तरीय चौकशीचे आदेश दिले. पाप केल्याची भिती ज्यांना वाटते त्यांनीच गंगेत बुडी मारली, पण वास्तव वेगळंच आहे. ज्यांनी काहीच केलं नाही ती माणसं कुंभमेळ्यात किंवा गंगेत बुडी मारण्यासाठी उतावीळ झाली नाहीत, कारण ती माणसं अंधश्रध्दाळू नव्हती, तर ती विज्ञानवादी होती. पुढील काळात जगातील सर्व चळवळी, धर्म, परंपरा संपुष्टात येतील आणि विज्ञानालाही बुध्दाशिवाय चालता येणार नाही. देवी–देवतांचे पुजन करणाऱ्या भारत देशात बहुजनांच्या वागण्यात, बोलण्यात, नित्यक्रमात काही बदल झालेला आहे काय ? तर उत्तर नकारार्थी मिळेल. कारण त्यापासून काहीच साध्य करता आले नाही, उलट आहारी गेल्यामुळेच कर्जबाजारी, मनशांती, समाधान वगैरे मिळेनासा झाला. एखादे कर्मकांड तर्काला पटत नाही म्हणून ते काम करू नये असे बुध्दिला वाटते पण परंपरेने चालत आल्यामुळे ते केलेच पाहिजे, असा भावनेचा हट्ट असतो अशी तर्कविहित मानसिकता म्हणजे श्रध्दा. श्रध्दा आणि अंधश्रध्दा यात तत्वतः भेद नाही पण त्या श्रध्देपायी माणसाची लक्षणीय प्रमाणात हानी होते. त्या श्रध्दला अंधश्रध्दा म्हणता येईल, हे अधोगतीचे लक्षणच म्हणावे लागेल! समाजात दीर्घकाळ टिकून राहिलेली मोठया प्रमाणात आर्थिक हानी करणारी अंधश्रध्दा म्हणजे अत्यंतसंस्कार, दशक्रिया, बारावे, तेरावे, चौदावे, मासिक श्राध्द हे विधी इतेक हास्यास्पद असतात की त्यांची निरर्थकता सहज कळते. पण परंपरेच्या दडपणामुळे आणि भयावह श्रध्देमुळे अनेकांना या विधीचा त्याग करता येत नाही. जे लोक निर्भयपणे अशा रूढी मोडतात ते उपरोक्त परंपरेच्या जोखडातून कायमचे मुक्त होतात. त्यांना कोपतीही इजा होत नाही, अनाठायी होणारा मोठा खर्च टाळता येतो, रूढी तोडल्यामुळे काहीही वाईट होत नाही, त्यासाठी विचारशक्ती जगृत ठेवली पाहिजे.

माणसाला मारून धर्म मोठा आहे असे जर वाटत असेल तर धर्माचा नेस्तनाबूत करून माणसाला संरक्षण दिले पाहिजे, कारण माणुसकीचे धर्म आहे. रामा ! तुझी पवित्र गंगा सुरवातीपासूनच दुषित मळलेली आहे. कारण तिने पाप केलेल्या माणसाचे पाप धुतले अशी आख्या आहे. मग मी पुन्हा पाप कसे धुऊ शकतेच? सरकारी आकडे बघा गंगा कशी दुषित आहे. प्रयागराजध्ये गंगा–यमुनेचे पाणी स्नानासाठी योग्य नाही. केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळात म्हणजेच सेंट्रल पॉल्यूशन कंट्रोल बोर्डाने ७३ ठिकाणी पाण्याची चाचणी करून अहवाल राष्ट्रीय हरित न्यायाधीकरणाला सादर केला. प्रयागराज महाकुंभात गंगा–यमुनेच्या संगमावर स्नान सुरू आहे आणि आतापर्यंत ६० कोटीहून अधिक भाविकांनी स्नान केले आहे. दरम्यान केंद्रीय

प्रदूषण नियंत्रण मंडळाचा एक अहवाल समोर आला आहे. ज्यामध्ये दोन्ही नद्यांचे पाणी आंधोळीसाठी योग्य नसल्याचे म्हटले जाहे. अचानक एखादी चुक झाली तर ती सुधारण्यासाठी गंगेत बुडी मारली तर ते पाप धुतल्या जाऊ शकत नाही, ते इथेच भरून द्यावे लागते. आई–वडिलांना, सासू–सासऱ्यांना वृध्दाश्रमात ठेवून कुंभमेळ्यात गेलेल्या लोकांचे पाप कसे धुतल्या जाऊ शकेल ? हा विवेकी विचार तांत्रिकदृष्ट्या महत्त्वाचा आहे. आज आपण २१ व्या शतकात वावरत असतांना असं चुकीचं भाष्य करणं किंवा वागणं मुखपणाचे लक्षण नाही काय ? माणसाला अंधश्रध्दा दैववादी बनविते आणि दैववाद हा नेहमी घातक असतो. कारण परिवर्तन जगाचा शाश्वत नियम आहे, तेव्हा बदलणं गरजेचं असतं. वेळेनुसार, माणसानुसार, परिस्थितीनुसार! जर स्वतःला नाही बदललं तर आपलीच किंमत आपोआप कमी होत जाते. काही बदल जाणीवपूर्वक करावेच लागतात, बाकी सर्व थोतांड आहे, हे ध्यानी ठेवावे. तेव्हा विवेकवादी, विज्ञानवादी, तर्कनिष्ठ बनण्याची नितांत गरज आहे.

राष्ट्रपती द्रौपदी मुर्मू यांनी अपघाताबद्दल शोक व्यक्त केला. यासोबतच त्यांनी जखमींच्या लवकर पुनर्प्राप्तीसाठी प्रार्थना केली. राष्ट्रपती द्रौपदी मुर्मू यांनी सोशल मीडिया प्लॅटफॉर्म वर लिहिले: नवी दिल्ली रेल्वे स्थानकावर झालेल्या चेंगराचेंगरीत झालेल्या जीवितहानीबद्दल एकून खूप दुःख झाले. मी शोकाकुल कुटुंबांप्रती मनापासून संवेदना व्यक्त करते आणि जखमींच्या लवकर पुनर्प्राप्तीसाठी प्रार्थना करते. तसेच पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी या घटनेबद्दल शोक व्यक्त केला. ‘एक्स’ वरील ट्वीटमध्ये पंतप्रधान मोदी म्हणाले: नवी दिल्ली रेल्वे स्थानकावरील चेंगराचेंगरी पाहून मी दुःखी आहे. ज्यांनी आपले प्रियजन गमावले आहेत त्यांच्यासोबत माझ्या संवेदना आहेत. जखमी लोक लवकर बरे व्हावेत अशी मी प्रार्थना करतो. महाकुंभाच्या आयोजनासाठी राज्य सरकारने ५४२५ कोटी ५८ लक्ष रुपयांचे बजेट राखीव ठेवले आहे आणि या कार्यक्रमासाठी सुमारे ७५०० कोटी खर्च अपेक्षित आहे. तसेच केंद्र सरकारने २१०० कोटीची तरतुद केली आहे. हीच रक्कम रोजगार, विकास, शिक्षण, आरोग्य या साठी जर केली असती तर अधिक चांगले झाले असते, ते सरकाराने कऱ्हे गरजेचं होतं.

प्रविण बागडे

नागपूर

भ्रमणवृत्ती : १९२३६२०९१९

सप्लिमेंट्स घेतल्यानंतरही तुमच्या शरीरात व्हिटॅमिन डीची पातळी का कमी असते? तज्ज्ञांनी सांगितले कारण

ड जीवनसत्त्वाचा सर्वोत्तम स्रोत म्हणजे पुरेसा सूर्यप्रकाश. पण, तुम्हाला पुरेसा सूर्यप्रकाश मिळत नसेल किंवा तुमच्या आहार आणि दैनंदिन कामांमधून पुरेशा प्रमाणात ड जीवनसत्त्व मिळत नसेल, अशा परिस्थितीमध्ये तुम्हाला सप्लिमेंट्स मदत करू शकतात. पण सप्लिमेंट्स घेतल्यानंतरही जर तुमच्यात ड जीवनसत्त्वाची पातळी कमी असेल, तर काय करावे, असा प्रश्न अनेकांना पडतो. याबाबत तज्ज्ञ काय सांगतात ते जाणून घेऊ याबाबत दी इंडियन एक्सप्रेसला माहिती देताना मुंबईच्या परळ ग्लेनेगल्स हॉस्पिटल येथील इंटरनल मेडिसिन विषयातील वरिष्ठ सल्लागार डॉ. मंजुषा अग्रवाल सांगतात, तुमच्या शरीरातील ड जीवनसत्त्वाची प्रक्रिया कशी होते यावर आतड्यांचे आरोग्य, लड्डुपणा, मूत्रपिंडाच्या समस्या किंवा यकृताचे आजार यांसारखे घटक लक्षणीय परिणाम साधू शकतात.

ड जीवनसत्त्वाचे शोषण हे आतड्याच्या आहारातील फॅट्स शोषण्याच्या क्षमतेवर अवलंबून असते. यकृतासंबंधित आजार, सिस्टिक फायब्रोसिस , सेलियाक डिजीज , अल्सरेटिव्ह कोलायटिस किंवा क्रोहन डीसीज यांसारख्या फॅट्स शोषण्याला बाधा आणणाऱ्या आरोग्यस्थिती ड जीवनसत्त्वाच्या शोषणातही अडथळा निर्माण करू शकतात, असे युटोपियन ड्रिंक्सच्या मुख्य पोषण सल्लागार डॉ. नंदिनी सरवटे यांनी दी इंडियन एक्सप्रेसला माहिती देताना स्पष्ट केले.

ड जीवनसत्त्वाचे चांगल्या पद्धतीने शोषण व्हावे यासाठी निरोगी फॅट्सची आवश्यकता असते. लोक रिकाम्या पोटी किंवा कमी फॅट्सयुक्त जेवणासह सप्लिमेंट्स घेण्याचा प्रयत्न करतात, ज्यामुळे त्यांची प्रभावीता कमी होऊ शकते, असे डॉ. अग्रवाल म्हणाले.

डॉ. सरवटे सांगतात, जर तुम्हाला शंका असेल की, फॅट्सच्या कमतरतेच्या समस्येमुळे तुमच्या ड जीवनसत्त्वाच्या पातळीवर परिणाम होत आहे, तर तुम्ही स्वतःच निदान करून, स्वतःवर उपचार घेण्याऐवजी तज्ज्ञांचा सल्ला घ्यावा.

बरेच लोक अनेकदा चुकीच्या प्रकारचे ड जीवनसत्त्वाचे सप्लिमेंट्स घेतात. डॉक्टरांचा सल्ला न घेता सप्लिमेंट्स घेण्याचा प्रयत्न केल्यास असे अनेकदा होऊ शकते, असे डॉ. अग्रवाल म्हणाले.

वृद्ध प्रौढांमध्ये ड जीवनसत्त्वाची कमतरता होण्याचा धोका जास्त

असतो. डॉ. सरवटे यांच्या मते, हे अंशतः कारण म्हणजे त्वचेची ड जीवनसत्त्व संश्लेषित (तळींराळप ऊर्ीर्पीहशीळशव – शरीर सूर्यप्रकाशाच्या संपर्कात येऊन किंवा ड जीवनसत्त्वयुक्त पदार्थ खाऊन ड जीवनसत्त्व तयार करते) करण्याची क्षमता वयानुसार कमी होते आणि त्यांच्या आहारात ड जीवनसत्त्वाचे अपुरे सेवनदेखील होऊ शकते.

टाळा या चुका लक्षात ठेवा, सूर्यप्रकाश हा ड जीवनसत्त्व तयार करण्याचा एक नैसर्गिक आणि सर्वात प्रभावी मार्ग आहे. आठवड्यातून काही वेळा १० ते ३० मिनिटे सूर्यप्रकाश घ्यावा. तुमच्या आहारात ड जीवनसत्त्व समृद्ध असलेल्या पदार्थांचा समावेश करा, असे डॉ. सरवटे म्हणाले. दी इंडियन एक्सप्रेसला माहिती देताना आहारतज्ज्ञ लव्हलीन कौर सांगतात, गाजरांसारख्या कच्च्या भाज्या जेवणापूर्वी खाल्यास ड जीवनसत्त्व शोषण्यास मदत मिळते. डॉ. अग्रवाल म्हणाले, नियमित रक्त तपासणी तुमच्या पातळीचे निरीक्षण करण्यास मदत करू शकते. जर कमतरता जास्त काळ राहिली, तर ताबडतोब डॉक्टरांचा सल्ला घ्या.

सकाळचे मॉर्निंग वॉक की संध्याकाळचे धावणे? हृदयाच्या आरोग्यासाठी काय अधिक फायदेशीर; जाणून घ्या तज्ज्ञांचे मत

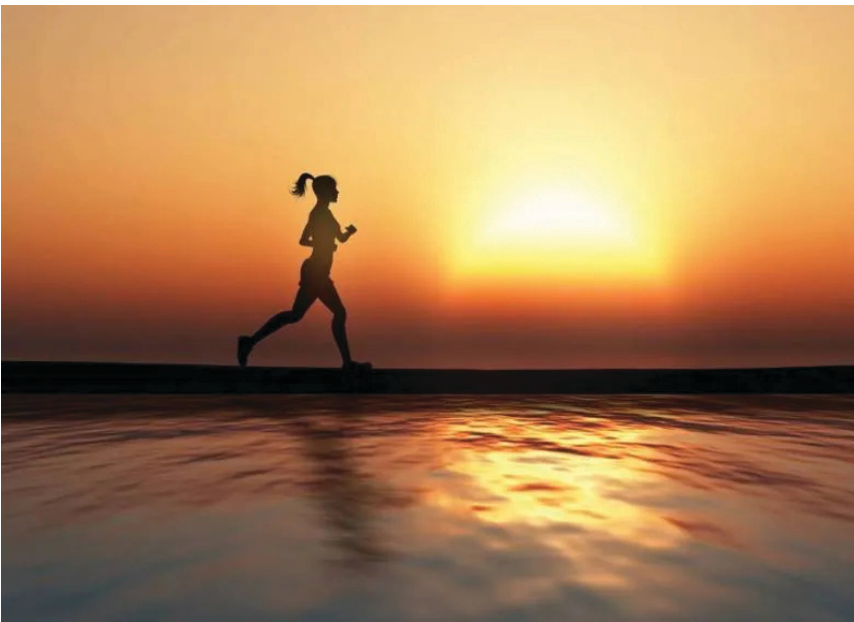
आजकालच्या धावपळीच्या काळात नोकरी, व्यवसाय आणि कुटुंबाकडे लक्ष देण्यात लोक खूप व्यस्त असतात, त्यामुळे अनेकदा त्यांना स्वतःच्या आरोग्याकडे लक्ष द्यायला पुरेसा वेळ मिळत नाही. त्यातूनही आरोग्याप्रती जागूक असणारे काही लोक सकाळी लवकर उठून जिम, योगा किंवा मॉर्निंग वॉक करायला जातात; तर काही जण संध्याकाळी वेळ काढून या सर्व गोष्टी करतात. पण, सकाळचे आणि संध्याकाळचे मॉर्निंग वॉक यापैकी हृदय व रक्तवाहिन्यांसंबंधी आरोग्यासाठी अधिक फायदेशीर काय आहे?

खरं तर, या दोन्ही वेळी व्यायाम, वॉक करण्याचे वेगळे फायदे आहेत आणि त्याचा प्रभाव व्यक्तीच्या आरोग्याची स्थिती, वय, फिटनेस आणि एकूण जीवनशैलीवर अवलंबून असते. हृदयाचे आरोग्य सुधारण्याची गुरुकिल्ली म्हणजे एखाद्याच्या शारीरिक गरजांशी जुळणारी व्यायाम पद्धत निवडणे आणि सातत्य सुनिश्चित करणे, असे अपोलो इंट्रप्रस्थ येथील वरिष्ठ सल्लागार हृदय व रक्तवाहिन्यांसंबंधी आणि महाधमनी सर्जन डॉ. निरंजन हिरेमत म्हणाले.

सकाळी फिरायला जाणे मॉर्निंग वॉक ही कमी परिणामकारक, पण अत्यंत प्रभावी हृदय व रक्तवाहिन्यांसंबंधी क्रिया आहे, जी विशेषतः पूर्वीपासून हृदयरोग असलेल्या व्यक्तींसाठी, वृद्ध प्रौढांसाठी आणि व्यायाम करण्यास नवीन असलेल्यांसाठी फायदेशीर आहे.

मध्यम गतीने चालल्याने रक्ताभिसरण उत्तेजित होते, एंडोथेलियल फंक्शन वाढते आणि रक्तदाब नियंत्रित करण्यास मदत होते, असे डॉ. हिरेमत म्हणाले.

तज्ज्ञांच्या मते, अभ्यासातून असे दिसून आले आहे की, मध्यम गतीने सकाळी चालल्यामुळे धमन्यांचा कडकपणा कमी होतो, सिस्टोलिक रक्तदाब कमी होतो आणि एकूण रक्तवहिन्यांसंबंधी

आरोग्य सुधारते. याव्यतिरिक्त, सकाळी नैसर्गिक प्रकाशाच्या संपर्कात राहिल्याने सर्कैडियन लय नियंत्रित करण्यास मदत होते, ज्यामुळे झोपेची गुणवत्ता सुधारू शकते. असे डॉ. हिरेमत म्हणाले.

तणाव आणि चिंता हे उच्च रक्तदाब आणि कोरोनरी धमनी रोगाचे कारण असल्याचे सिद्ध झाले आहे, सकाळी चालण्याबरोबरच दीर्घ श्वास आणि ताजी हवा विशेषतः फायदेशीर ठरू शकतो.

सकाळच्या व्यायामाचे चयापचय फायदेदेखील दुर्लक्षित करू नयेत, कारण ते ग्लुकोज चयापचयात मदत करते, इन्सुलिन प्रतिरोध कमी करते आणि टाइप २ मधुमेहाचा धोका कमी करते – हृदय व रक्तवाहिन्यांसंबंधी रोगासाठी ते एक स्वतंत्र जोखीम घटक आहे, असे डॉ. हिरेमत म्हणाले.

संध्याकाळी धावणे

डॉ. हिरेमत यांनी सांगितले की, संध्याकाळी धावणे अधिक तीव्र हृदय व रक्तवाहिन्यांसंबंधी व्यायाम देते, ज्यामुळे उच्च फिटनेस पातळी असलेल्या आणि हृदयविकाराच्या मोठ्या समस्या नसलेल्या व्यक्तींसाठी ते आदर्श ठरू शकते.

धावणे हा एक उत्कृष्ट एरोबिक व्यायाम आहे, जो मायोकार्डियम मजबूत करतो, स्ट्रोकचे प्रमाण वाढवतो आणि एकूण हृदयाची कार्यक्षमता सुधारतो. संध्याकाळच्या धावण्याने उच्च-घनता लिपोप्रोटीन पातळी वाढू शकते, तर कमी घनता लिपोप्रोटीन (डकड) कमी होते, ज्यामुळे लिपिड प्रोफाइल सुधारतात आणि एथेरोस्क्लेरोसिसचा धोका कमी होतो, असे डॉ. हिरेमत म्हणाले.

उच्च रक्तदाब किंवा हृदयासंबंधित समस्या असलेल्या व्यक्तींसाठी डॉ. हिरेमत सांगितात की, संध्याकाळी उच्च-तीव्रतेचा व्यायाम सावधगिरीने केला पाहिजे, कारण त्यामुळे झोप आणि हृदय गतीवर परिणाम होऊ शकतो.

तुम्ही काय करायला हवं?

मॉर्निंग वॉक आणि सायंकाळच्या धावण्यातील सर्वोत्तम निवड ही अत्यंत वैयक्तिक असते. सकाळचा वॉक हा स्थिर हृदय व रक्तवाहिन्यांसंबंधी उत्तेजना, रक्तदाब नियमन आणि ताण व्यवस्थापनासाठी उत्कृष्ट आहे, तर संध्याकाळी धावणे हृदय व रक्तवाहिन्यांसंबंधी सहनशक्ती वाढवण्यासाठी आणि मायोकार्डियल फंक्शन मजबूत करण्यासाठी अधिक प्रभावी आहे, असे डॉ. हिरेमत म्हणाले.

सर्वात महत्त्वाचा घटक म्हणजे सातत्य – चालणे असो किंवा धावणे, एखाद्याच्या आरोग्याच्या स्थितीनुसार नियमित शारीरिक हालचाली करणे हे दीर्घकालीन हृदय व रक्तवाहिन्यांसंबंधी कल्याणासाठी अत्यंत महत्त्वाचे आहे.

आयुर्वेद सांगतं, जगातील सर्वात श्रेष्ठ फळ ‘हे’च! पण का?

औषधाविना उपचार – आंबा हा फळांचा राजा मानला जातो, पण आयुर्वेद शास्त्रकारांनी द्राक्षाला सर्व फळांत श्रेष्ठ मानले आहे. द्राक्ष हे मधुरच हवे, आयुर्वेदातील मधुर द्रव्यांच्या गणात त्याचे वर्णन आहे. पुढील सर्व गुणधर्म हे गोड द्राक्षाचेच आहेत. द्राक्षाच्या सुरुवातीच्या हंगामात द्राक्षे खाऊ नयेत. मार्चमध्ये थोडे ऊन पडू लागल्यावर द्राक्षांना खरी गोडी येते. ती खावी, त्यावेळेस महाग असली तरीही खावीत. मनुकांची चटणी द्राक्ष थोडेफार तुरट असले तरी चालेल. आंबट अजिबात नको. द्राक्ष थंड गुणाचे असून शुक्रवर्धक आहे. वजन वाढते. डोळ्यांना हितकारक आहे. लघवी व शौचास साफ व्हायला मदत करते. रक्तपित्त, तोंड कडू होणे, तहान, खोकला, दमा, कावीळ, छातीत दुखणे, जलोदर, थुंकीतून रक्त पडणे, क्षय, आवाज बसणे, मूतखडा, अरूची इत्यादी तक्रारींच्या निवारणार्थ द्राक्षांचा किंवा मनुकांचा उपयोग होतो. ताज्या द्राक्षांचा रस, शिरका, नुसती द्राक्षे, मनुका, मनुकांचे उकळून पाणी किंवा मनुकांची वाटून चटणी व मनुकांचा काढा इतक्या विविध प्रकारे द्राक्षे वापरता येतात. मनुकांच्या सहापट ताजी द्राक्षे वापरावी. द्राक्षांचा रस पिण्यापेक्षा ताजी द्राक्षे खावीत. कारण कोणत्याही रसामध्ये हवेच्या त्वरित संपर्काने दोष निर्माण होतात. मनुका धुतल्याशिवाय वापरू नयेत.

विराट कोहली स्वतःला कसं ठेवतो एवढं फिट? ‘या’ चार सवयी, ज्यामुळे यश त्याच्या पायाशी लोटांगण घालतं

जेव्हा फिटनेसची गोष्ट येते तेव्हा विराट कोहली हे नाव आपोआप डोळ्यांसमोर येतं. विराट कोहली हे नाव फक्त मुलींसाठीच नाही तर मुलांनाही वेड लावतं. त्याची मैदानावरील ऊर्जा, जोश आणि फिटनेस पाहून प्रत्येक जण चाट पडतो. नुकताच भारतीय क्रिकेट संघाचा स्टार फलंदाज विराट कोहलीने पाकिस्तानविरुद्ध चौकार मारून टीम इंडियाला विजय मिळवून दिला, पण या पाकिस्तानविरुद्ध त्याने आपले शतकही पूर्ण केले. जिथे वयाच्या ३० मध्येच आपण हाडांच्या वेदना आणि लड्डुपणा घेऊन बसलेले आहोत तिथे ३६ वर्षाचा विराट कोहली दोन मुलांचा बाबा आहे यावर कोणाचाच विश्वास बसणार नाही, इतका फिट आणि यंग दिसतो.

थायरॉईडचे औषध घेतल्यानंतर ‘हे’ पेय आणि पाच खाद्य पदार्थ कधीही खाऊ नये

हायपोथायरॉईडीझम किंवा

हायपरथायरॉईडीझमसारख्या आजारांवर उपचार करण्यासाठी थायरॉईडचे औषध ही एक महत्त्वाची भूमिका बजावते. सकाळी घेतल्या जाणाऱ्या या औषधांची रचना हार्मोन्सची पातळी नियंत्रित करण्यासाठी आणि शरीराचे योग्य कार्य सुनिश्चित करण्यासाठी केली जाते. परंतु, थायरॉईडचे औषध घेतल्यानंतर जेवणाची वेळ त्याच्या शोषण आणि परिणामकारकतेवर लक्षणीय परिणाम करू शकते. रुग्णांना अनेकदा ही औषधे रिकाम्या पोटी घेण्याचा सल्ला दिला जातो, परंतु जेवणापूर्वी किती वेळ वाट पहावी हा प्रश्न निर्माण होतो. औषधांचे फायदे सुनिश्चित करण्यासाठी आणि विशिष्ट पदार्थ किंवा पेयांशी मिश्रण टाळण्यासाठी ही वेळ समजून घेणे आवश्यक आहे. मुंबईतील सैफी हॉस्पिटलमधील इंटरनल मेडिसिनचे सल्लागार डॉ. अबीझर मनकद यांनी इंडियन एक्सप्रेसला सांगितले की, मानवी शरीरातील चयापचय आणि ऊर्जेची पातळी नियंत्रित करण्यासाठी थायरॉईड औषधे खूप आवश्यक आहेत. विशेषतः अन्न सेवनाच्या बाबतीत, ही औषधे घेण्यासाठी योग्य प्रक्रिया समजून घेणे आवश्यक आहे. रिकाम्या पोटी थायरॉईडची औषधे घेणे का महत्त्वाचे आहे? डॉ. मनकद सांगतात, थायरॉईडची औषधे रिकाम्या पोटी घ्यावी, कारण अन्न आणि विशिष्ट पेये औषधाच्या शोषणात अडथळा आणतात. अन्नासह दिल्यास विशेषतः जास्त फायबर, कॅल्शियम किंवा लोह असलेली औषधे, आतड्यांमध्ये कमी प्रमाणात शोषली जातात; त्यामुळे रक्तप्रवाहात थायरॉईड संप्रेरकांचे प्रमाण अपेक्षेपेक्षा कमी होते. याचा अर्थ थकवा, वजन वाढणे अशी लक्षणे निर्माण होऊ शकतात. जेवणापूर्वीची योग्य वेळ

डॉ. मनकद म्हणतात की, थायरॉईडची औषधे घेतल्यानंतर जेवण करण्यापूर्वी किमान ३० ते ६० मिनिटे वाट पहावी. आरोग्यासाठी आणि हस्तक्षेपाशिवाय औषध शोषण्यासाठी हा कालावधी पुरेसा असतो. तसेच, एका

अभ्यासातून असे दिसून आले आहे की, पूर्ण शोषणाच्या बाबतीत ३० मिनिटांपेक्षा एक तास वाट पाहणे चांगले असू शकते, असे ते म्हणाले. थायरॉईडची औषधे घेतल्यानंतर हे पदार्थ टाळा काही पदार्थ आणि पेये थायरॉईड औषधांच्या शोषणात मोठा अडथळा आणू शकतात आणि ते घेतल्यानंतर काही तासांपर्यंत ते टाळले पाहिजेत. डॉक्टरांच्या मते यामध्ये हे समाविष्ट आहे: कॅल्शियमयुक्त पदार्थ (दुग्धजन्य पदार्थ, फोर्टिफाइड ज्यूस) लोहयुक्त पदार्थ (लाल मांस, पालक, मजबूत तुणधान्ये) उच्च फायबरयुक्त पदार्थ (संपूर्ण धान्य, बीन्स, कूसिफेरस भाज्या) सोया उत्पादने (सोया दूध, टोफू, एडामामे) कॉफी (शोषण ३०% पर्यंत कमी करू शकते) थायरॉईड औषधांसह पाणी घेणे हा सर्वोत्तम पर्याय आहे, कारण तो शोषणात व्यत्यय आणत नाही, असे डॉ. मनकद म्हणाले. जेवणाच्या वेळा किंवा थायरॉईडच्या आजाराचा प्रकार औषधोपचारांनंतर जेवण्याची वाट पाहण्याच्या मार्गदर्शक तत्त्वांवर परिणाम करतो का? खरं तर, हे सकाळी उपाशी पोटी घेण्याचा सल्ला दिला जातो. परंतु, रात्रीच्या जेवणानंतर किमान तीन ते चार तासांनी घेतल्यास थायरॉईड औषधे घेणे स्वीकार्य आहे. तसेच, हायपोथायरॉईडीझम, हाशिमोटो रोग किंवा थायरॉईडवर्टीमिन्तरच्या रुग्णांमध्ये, थायरॉईड संप्रेरकांची पातळी स्थिर राहण्यासाठी उपवासाचे नियम कठोर करण्याची आवश्यकता असू शकते, असे डॉ. मनकद म्हणाले.

विशिष्ट स्नायूंच्या कार्यातलं असंतुलन यापैकी एक किंवा अनेक घटक हे त्या रुग्णामध्ये आढळून येतात. या घटकांपैकी एक किंवा अनेक घटक हे रुग्णामध्ये आधीपासूनच असतात. अशावेळी जर रुग्णाने वजन उचललं, अचानक एखादी क्रिया केली, जास्त श्रम झाले तर कंबरदुखी, मानदुखी किंवा गुडघेदुखी यासारख्या वेदना नव्याने सुरू होतात किंवा जागृत होतात. आपल्या वेदनेसाठी फक्त एखादी क्रिया, प्रसंग किंवा हालचाल कारणीभूत आहे असा समज रुग्ण करू घेतात. आधी सांगितलेले घटक विचारात घेऊन वेदनेचा व्यापक विचार केला जात नाही. याचा थेट परिणाम रुग्ण वेदना निवारणासाठी कोणता मार्ग वापरतात यावर होतो.

वेदना, समज आणि गैरसमज आपल्याला होणारी वेदना ही फक्त एका विशिष्ट कारणामुळे झाली आहे असा समज झाला की मग

मारवाडी स्मशानभूमी येथे पाणपोईचे शानदार उद्घाटन

लातूर :- श्री मारवाडी सेवाभावी संस्थेच्या १२ व्या वर्धापनदिनानिमित्त श्री मारवाडी स्मशानभूमी येथे दरवर्षीप्रमाणे याही वर्षी पाणपोईचा शुभारंभ करण्यात आला.मारवाडी सेवाभावी संस्था व श्री सेवाआधार संस्थेच्या संयुक्त विद्यमाने सुरू करण्यात आलेल्या या पाणपोईचे उद्घाटन लातूर अर्बन बँकेचे व्यवस्थापकीय संचालक नवनीत भंडारी यांनी केले. यंदा ऊन लवकर सुरू झाल्याने साधारण चार ते साडे चार महिने ही पाणपोई हजारो गरजूंची तहान भागवणार आहे.येणाऱ्या जाणाऱ्यासाठी ही पाणपोई या उन्हाळ्यात मृगजळच असेल.यावेळी उद्घाटक नवनीत भंडारी यांनी विनाकारण स्मशानभूमी मध्ये येणे म्हणजे माणसाचे जमिनीवर येणे आहे .तहान भागवणे हे अत्यंत पुण्याचे व मानवतेचे कार्य असून दोन्ही संस्था करत असलेल्या विविध उपक्रमाचा गौरव यावेळी भंडारी यांनी आपल्या

भाषणात केला व कार्याला शुभेच्छा दिल्या.यावेळी दोन्ही संस्थेच्या वतीने मान्यवरांचा सत्कार करण्यात

आला. सेवाभावी कार्यकर्ते मनोज एडके,शरद एडके,सूरज लोंढे, कृष्णा बिडवे, शेख गौस,शबीर शेख यांचा मान्यवरांच्या हस्ते सत्कार करण्यात आला. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन व आभार प्रा.ईश्वरप्रसाद बिदादा यांनी केले. कार्यक्रमास मारवाडी सेवाभावी संस्थेचे अध्यक्ष किशोर लोया,सचिव राजेशडुंगरवाल,ज्येष्ठसंचालकगोपाल झंवर,सुरेश गिल्डा, ईश्वर बजाज,ईश्वर बाहेती,नंदकिशोर लोया,राजकुमार खंडेलवाल,देवीकिशन भुतडा, आधार संस्थेचे अध्यक्ष विशाल भोपनीकर,विजय पोतदार,मीरा गोरे,सुभाष जाधव,व्यवस्थापक सतीश दुरगकर ,शेख गो स व नागरिक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते

लातूर दि.२६-०२-२०२५ शहरातील मार्केट याई परिसरामध्ये श्री भगवान गौरीशंकर मंदिरात महाशिवरात्रीनिमित्त लातूर जिल्हा परिषदेच्या माजी अध्यक्षा सौ.प्रतिभाताई शिवाजीराव पाटील कव्हेकर यांच्या शुभहस्ते सकाळी ८.०० वा महाअभिषेक व महाआरती करण्यात आली. यावेळी जेएसपीएमचे समन्वयक संचालक व श्री भगवान गौरीशंकर मंदिराचे सदस्य निळकंठराव पवार, नंदकिशोर सोनी, कोषाध्यक्ष सुभाषअप्पा सुलगुडले, सदस्य नामनाथ मामडगे, रामभाऊ माळगे, डॉ.आत्माराम झिरमिरे, धोंडीराम सोमवंशी, सुनिल शर्मा, राजकुमार शेते, पुजारी गोटू मन्नाराज, सोमनाथ स्वामी, गणेश शेते, शिवम शेते, साई ईटकर, प्रेम कुरसुळे आदी मान्यवर

उपस्थित होते. तसेच श्री भगवान गौरीशंकर ट्रस्टचे पदाधिकारी, संचालक, व्यवस्थापकीय समितीचे अध्यक्ष, पदाधिकारी, सभासद, भगवान गौरीशंकराचे भक्तगण मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

नळास येणारे पाणी पिण्यायोग्यच दैनंदिन तपासणी केली जात असल्याची मनपाची माहिती

लातूर /प्रतिनिधी :शहरातील नागरिकांना नळाद्वारे पाण्याचा पुरवठा केला जातो.हे पाणी पिवळसर दिसत असले तरी पिण्यासाठी योग्य आहे. जिल्हा सार्वजनिक आरोग्य प्रयोगशाळेकडून दररोज तपासणी केल्यानंतरच पाणी वितरित केले जात असल्याची माहिती मनपाच्या वतीने देण्यात आली आहे. धनेगाव येथील मांजरा प्रकल्पातून लातूरकरांना पिण्यासाठी पाणी मिळते.हे पाणी हरंगुळ जलशुद्धीकरण केंद्र येथे आणले जाते.पाटबंधारे विभागामार्फत सध्या कॅनलद्वारे पाण्याचे वितरण केले जात आहे. तापमानही वाढलेले असून पाण्याची पातळी घटत आहे. यामुळे पाण्यात विरघळलेल्या ऑक्सिजनचे प्रमाण कमी होत असून शेवाळ निर्मिती प्रक्रिया जलद गतीने होत आहे. शुद्धीकरणासाठी हे पाणी घेतल्यानंतर शेवाळ वितरित पाणी क्लोरीनच्या सांनिध्यात येते. यामुळे पाण्याचा रंग पिवळसर होतो. हरंगुळ येथील जलशुद्धीकरण केंद्रात ब्लिचिंग पावडर,चुरटी, क्लोरीन गॅस व पीएसी पावडरचा वापर करून पाण्याचा पिवळसरपणा कमी करण्यात येत आहे.हे पाणी पिण्यायोग्य आहे की नाही याची जिल्हा सार्वजनिक आरोग्य प्रयोगशाळे कडून दैनंदिन तपासणी केली जात आहे. त्यानंतरच हे पाणी पिण्यासाठी पुरविले जात आहे. हे पाणी पिण्यास योग्य असून त्यामुळे आरोग्याला कुठलाही धोका होणार नाही, अशी माहिती मनपाच्या वतीने देण्यात आली आहे.

केंद्र सरकारने 'बीसीसीआय'ला अधिनस्थ ठेवावे-हेमंत पाटील देशाचे प्रतिनिधित्व करणाऱ्या मंडळावर देखरेख आवश्यक

पुणे, दिनांक २६ फेब्रुवारी २०२५ आंतरराष्ट्रीय पातळीवर भारताचे प्रतिनिधित्व करणाऱ्या भारतीय क्रिकेट नियामक मंडळाला (बीसीसीआय) केंद्र सरकारने आपल्या अधिनस्थ ठेवावे, अशी मागणी इंडिया अगेन्स्ट करप्शनचे राष्ट्रीय अध्यक्ष आणि ओबीसी नेते हेमंत पाटील यांनी गुरुवारी (दि.२६) केली. क्रिकेटच्या विविध आयोजनांमध्ये भारताचे प्रतिनिधित्व करणाऱ्या या मंडळाने केंद्र सरकारच्या देखरेखीखाली काम करणे आवश्यक असल्याचे मत पाटील यांनी व्यक्त केले.

स्वायत्त आणि खासगी संघटन असल्याने बीसीसीआय भारतीय राष्ट्रीय क्रिडा महासंघाच्या अधिनस्थ येत नाही. केंद्र सरकारच्या कुठल्याही पूर्वपरवानगी शिवाय आंतरराष्ट्रीय आयोजनांमध्ये देशाचे प्रतिनिधित्व करण्याचा अधिकार त्यामुळे बीसीसीआयला नाही.

या आयोजनांमध्ये भारताचे नाव न वापरता केवळ बीसीसीआय च्या नावाचा वापर मंडळाने करावा, अशी मागणी पाटील यांनी केली. केंद्रात नरेंद्र मोदींचे सरकार सत्तेवर आल्यानंतर बरेच बदल दिसून आले आहेत. परंतु,बीसीसीआय संदर्भात मोदी सरकारने आता योग्य भूमिका घेण्याची गरज असल्याचे पाटील म्हणाले.

सोसायटी नोंदणी कायदानुसार तामिळनाडूत एक सोसायटी स्वरूपात बीसीसीआयची नोंदणी करण्यात आली होती.नोंदणी करतांना बीसीसीआयकडून भारताचे प्रतिनिधित्व करण्यासंबंधी केंद्राकडून कूठलीही परवानगी मागण्यात आली नव्हती.

कुठल्याही परवानगी शिवाय बीसीसीआयने क्रिकेट नियामकाचा एकमेव अधिकार ग्राह्य धरत क्रिकेट आयोजनासह भारताचे प्रतिनिधित्व करण्यास सुरुवात केली.अशात इतर खेळांप्रमाणे क्रिकेटला देखील केंद्रीय क्रिडा मंत्रालयाद्वारे नियंत्रित करण्याची आवश्यकतेवर पाटील यांनी भर दिला. केंद्र सरकारने यासंदर्भात योग्य पावले उचलावी, अन्यथा न्यायालयात दाद मागावी लागेल, अशा इशारा यानिमित्ताने पाटील यांनी दिला आहे.

लोकमाता अहिल्या प्रतिष्ठानच्या वतीने विधान परिषद सभापती प्रा. राम शिंदे यांचा आज सत्कार धनगर समाजरत्नांचा होणार गौरव

लातूर प्रतिनिधी : पुण्यश्लोक लोकमाता अहिल्यादेवी होळकर यांचे वंशज प्रा. राम शिंदे यांची विधान परिषदेच्या सभापती पदी निवड झालेली आहे. या निवडी बद्दल प्रा. ना. राम शिंदे यांचा लोकमाता अहिल्या प्रतिष्ठान व समस्त धनगर समाजाच्या वतीने जाहिर सत्कार करण्यात येणार आहे. या कार्यक्रमाचे औचित्य साधुन जिल्ह्यातील धनगर समाजातील ज्यांनी वेगवेगळ्या क्षेत्रात उल्लेखनीय कामगिरी केली आहे त्या समाज रत्नांचा ना. प्रा. राम शिंदे यांच्या हस्ते सत्कार करण्यात येणार आहे. सदर कार्यक्रम गुरुवारी दि. २७ फेब्रुवारी रोजी सायंकाळी ५ वा. लातूर येथील छत्रपती चौकात असलेल्या स्वानंद मंगल कार्यालयात पार पडणार असुन या कार्यक्रमाला समाजबांधवांनी मोठ्या संख्येने उपस्थित रहावे असे आवाहन संयोजकांच्या वतीने करण्यात आले आहे.

राहणार आहे. सदर कार्यक्रमास विशेष अतिथी म्हणुन ओबीसी नेते प्रा. लक्ष्मण हाके, माजी मंत्री रामराव वडकुते, डॉ. उज्ज्वलाताई हाके, जिल्हा बँकेचे माजी संचालक संभाजी सुळ, लातूरचे माजी महापौर दिपक सुळ, माजी उपमहापौर देवीदास काळे, माजी नगरसेवीका सपना किसवे, शिवसेना जिल्हा प्रमुख सचिन दाने, ड निवृत्ती करडे, लहूजी

हजारे, प्रा. डॉ. मधुकर सलगरे, समाज कल्याण सह आयुक्त शिवकांत चिकुर्ते, डॉ. ज्योती सुळ, बालाजी खंडापुरे, सामाजिक कार्यकर्ते धनराज माने, अनिल गोयकर यांचा समावेश आहे. या समाज रत्नांचा सत्कार प्रा. ना. राम शिंदे यांच्या हस्ते करण्यात येणार आहे.

सदर कार्यक्रम गुरुवार दि. २७ फेब्रुवारी

महात्मा बसवेश्वर महाविद्यालयामध्ये मुख्यमंत्री युवा कार्य प्रशिक्षण योजनेतील प्रशिक्षणार्थ्यांचा सत्कार

लातूर :-श्री महात्मा बसवेश्वर शिक्षण संस्था, लातूर द्वारा संचालित महात्मा बसवेश्वर महाविद्यालय, लातूर येथे महाराष्ट्र शासन, मुख्यमंत्री युवा कार्य प्रशिक्षण योजना प्रभावीपणे राबविण्यात आली. महाराष्ट्र शासनाच्या परिपत्रकानुसार महाविद्यालयामध्ये एकूण १३ प्रशिक्षणार्थ्यांची नियुक्ती करण्यात आली त्यानुसार शासन आदेशान्वये दि. २३.०८.२०२४ ते दि. २२.०२.२०२५ या एकूण सहा महिन्यांच्या कालावधीसाठी सुजाता पाटील, सुमेधा अंबुलगे, विष्णू तातपूरे, श्रीशैल्य पाटील, सोपान सुतार, आनंदकुमार खरपडे, सरस्वती बोरगावकर, परमेश्वर पाटील, संभाजी लातूरे, राम पाटील, अविनाश शेरखाने, सोनाली खुब्बा, संगमेश्वर मुळे इत्यादी प्रशिक्षणार्थ्यांचा समावेश होता. वरील सर्व प्रशिक्षणार्थ्यांचा कालावधी दि. २२.०२.२०२५ रोजी पूर्ण झाला. त्यानुसार सर्व प्रशिक्षणार्थ्यांना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. संजय गवई यांच्या हस्ते कार्यमुक्ती पत्र, प्रशिक्षण प्रमाणपत्र, लेखनी, गुलाब पुष्प आणि पेढे देवून सत्कार करण्यात आला.

यावेळी सुमेधा अंबुलगे, सरस्वती बोरगावकर, राम पाटील, सोपान सुतार, विष्णू तातपूरे, अविनाश शेरखाने, संभाजी

लातूरे आदिनी सदर योजनेचा कार्यकाल वाढवावा, शासकिय सेवेमध्ये आम्हाला सामावून घ्यावे, मानधनात वाढ करावी, प्रशिक्षण द्यावे अशा भवना व्यक्त केल्या. यावेळी प्राचार्य डॉ. संजय गवई म्हणाले की, आपण मागील सहा महिन्यापासून प्रशासनात उल्लेखनीय कार्य केले त्याबद्दल त्यांनी समाधान व्यक्त करून पूढील कार्यासाठी हार्दिक शुभेच्छा दिल्या.

ही योजना गुणात्मक आणि परिणामात्मक राबविण्यासाठी महाविद्यालयातील डॉ. सिद्रामप्पा डोंगरगे, डॉ शिवप्रसाद डोंगरगे व प्रा. किसनाथ कुडके यांनी मार्गदर्शन केले. या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा. किसनाथ कुडके यांनी केले तर आभार श्रीशैल्य पाटील यांनी मांडले.

जैन अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळाचे अध्यक्ष ललित गांधी यांचा लातूर दौरा

लातूर, दि. २६ : जैन अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळाचे अध्यक्ष ललित गांधी हे गुरुवार, २७ फेब्रुवारी २०२५ रोजी लातूर जिल्हा दौऱ्यावर येत आहेत. त्याचा दौरा कार्यक्रम पुढीलप्रमाणे आहे. श्री. गांधी यांचे २७ फेब्रुवारी रोजी सकाळी ६ वाजता लातूर येथे आगमन होईल. सकाळी ९ वाजता जैन मंदिर येथे सदरिच्छा भेट देतील. सकाळी ११ वाजता श्री १००८ चिंतामणी पार्श्वनाथ जैन मंदिर येथे आयोजित जैन समाजाच्या प्रतिनिधींसोबत बैठक व

निबंध स्पर्धा पारितोषिक वितरण कार्यक्रमास उपस्थित राहतील. दुपारी १ वाजता जिल्हाधिकारी कार्यालय येथे आढावा बैठकीला उपस्थित राहतील. दुपारी १.३० वाजता जैन अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळाच्या लातूर जिल्हा कार्यालय उद्घाटन कार्यक्रमास ते उपस्थित राहणार आहेत. दुपारी २.३० वाजता गुरु गणेश गोशाळा येथे सदरिच्छा भेट देतील. दुपारी ३ वाजता गंगाखेड तालुक्यातील राणी सावरगावकडे प्रयाण करतील.

झाली होती. निर्यातक्षम आंबा बागांची नोंदणी ऑनलाइन करणे बंधनकारक केले आहे. २८ फेब्रुवारीपर्यंत शेतक-यांना त्यांच्या बागांची नोंदणी करता येणार आहे. बागायतदारांनी कृषी सहायक, कृषी पर्यवेक्षक आणि कृषी अधिकारी, तालुका कृषी अधिकारी यांच्या कार्यालयाशी संपर्क साधून मॅगनेटद्वारे त्वरित अर्ज करावा, असे आवाहन कृषी विभागातर्फे करण्यात आले आहे.

उत्पादन वाढण्याची शक्यता मराठवाड्यातील केशर आंब्याला जगभरातून मागणी वाढण्याचा यंदा हवामान चांगले असल्याने आंब्याचे उत्पादनही वाढण्याचा अंदाज आहे. या पार्श्वभूमीवर

आगामी हंगामात सुमारे ४५ हजार ते ५० हजार मेट्रिक टन आंब्याची निर्यात होण्याचा अंदाज महाकेशर आंबा बागायतदार संघाचे उपाध्यक्ष डॉ. भगवानराव कापसे यांनी वर्तविला आहे. नोंदणीसाठी कागदपत्रे ? प्रथम नोंदणी व नूतनीकरणासाठी विहित नमुन्यातील अर्ज, सातबारा, नमुना आठ अ, बागेचा नकाशा आणि आधार कार्ड आदी कागदपत्रांची आवश्यकता असल्याचे कृषी अधीक्षक देशमुख यांनी सांगितले.

मराठवाड्यातील केशर आंबा युरोप, अमेरिकेला भावला

छत्रपती संभाजीनगर : कोकणातील हापूस आणि मराठवाड्यातील केशर आंब्याची चव विदेशी नागरिकांना चांगलीच भावली आहे. राज्यभरातील ९ हजार ४५९ आंबा बागांची या वर्षी कृषी विभागाकडे नोंदणी करण्यात आली असून यात मराठवाड्यातील सुमारे १५०० आमरायांचा समावेश असून त्यातून ४५ ते ५० हजार मेट्रिक टन केशर आंब्याची युरोपियन युनियन आणि अमेरिकाला निर्यात होण्याचा अंदाज आहे. निर्यातक्षम आंबा बागांची नोंद करण्यासाठी २८ फेब्रुवारीपर्यंत मुदत वाढविण्याचा निर्णय शासनाने घेतला होता. दरवर्षी महाराष्ट्रातून

युरोपियन युनियन आणि अन्य देशांना आंब्यांची निर्यात होते. या निर्यातीसाठी अपेडाच्या मॅगनेट प्रणालीद्वारे निर्यातक्षम आंबा बागांची नोंदणी केली जाते. डिसेंबर २०२४ पर्यंत राज्यातील ९ हजार ४५९ निर्यातक्षम आंबा बागांची नोंदणी झालेली आहे. गतवर्षी मात्र अणु-या पावसामुळे केशर आंब्याचे उत्पादन घटल्याने स्थानिक बाजारातच केशर आंब्याला चांगला दर मिळत होता. यामुळे आंबा बागायतदारांनीही आंबा निर्यात करण्याऐवजी स्थानिक बाजारातच विक्री करण्यास प्राधान्य दिले होते. परिणामी, गतवर्षी मराठवाड्यातून केवळ ३० हजार मेट्रिक टन केशर आंब्याची निर्यात

झाली होती. निर्यातक्षम आंबा बागांची नोंदणी ऑनलाइन करणे बंधनकारक केले आहे. २८ फेब्रुवारीपर्यंत शेतक-यांना त्यांच्या बागांची नोंदणी करता येणार आहे. बागायतदारांनी कृषी सहायक, कृषी पर्यवेक्षक आणि कृषी अधिकारी, तालुका कृषी अधिकारी यांच्या कार्यालयाशी संपर्क साधून मॅगनेटद्वारे त्वरित अर्ज करावा, असे आवाहन कृषी विभागातर्फे करण्यात आले आहे.

उत्पादन वाढण्याची शक्यता मराठवाड्यातील केशर आंब्याला जगभरातून मागणी वाढण्याचा यंदा हवामान चांगले असल्याने आंब्याचे उत्पादनही वाढण्याचा अंदाज आहे. या पार्श्वभूमीवर

आगामी हंगामात सुमारे ४५ हजार ते ५० हजार मेट्रिक टन आंब्याची निर्यात होण्याचा अंदाज महाकेशर आंबा बागायतदार संघाचे उपाध्यक्ष डॉ. भगवानराव कापसे यांनी वर्तविला आहे. नोंदणीसाठी कागदपत्रे ? प्रथम नोंदणी व नूतनीकरणासाठी विहित नमुन्यातील अर्ज, सातबारा, नमुना आठ अ, बागेचा नकाशा आणि आधार कार्ड आदी कागदपत्रांची आवश्यकता असल्याचे कृषी अधीक्षक देशमुख यांनी सांगितले.